

Súd: Mestský súd Bratislava II
Spisová značka: 28P/111/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4224202399
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 08. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Gašparová
ECLI: ECLI:SK:MSBA2:2024:4224202399.3

Uznesenie

Mestský súd Bratislava II vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: A. M., nar. XX.XX.XXXX a Q. M., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom u otca, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vazovova 7/A, Bratislava, deti rodičov - matky: P. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K. - O. K., t.č. bytom C. X, K., a otca: Q. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom O., t.č. bytom I. XXX, O., v konaní o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

- Súd návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietá.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

- Návrhom, pôvodne doručeným Okresnému súdu Komárno dňa 13.08.2024 (vedené pod sp. zn. 17C/53/2024) a v časti týkajúcej sa maloletých detí postúpeným Mestskému súdu Bratislava II dňa 16.08.2024, sa otec domáhal nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by súd matke zakázal kontakt s maloletými deťmi a so samotným otcom až do rozhodnutia o zmene zverenia detí do osobnej starostlivosti otca.
- Uznesením Okresného súdu Komárno č.k. 17C/53/2024-26 zo dňa 14.08.2024 súd vylúčil na samostatné konanie návrh navrhovateľa Q. M. na vydanie neodkladného opatrenia zo dňa 13.08.2024 v časti uloženia zákazu približovania sa odporkyne P. M. k navrhovateľovi. V časti týkajúcej sa maloletých detí bol návrh postúpený Mestskému súdu Bratislava II.
- Otec svoj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia odôvodnil tým, že matka sa dlhodobo pri styku s maloletými deťmi správa agresívne, deti zastráša a kričí. Deťom sa vyhráža zavretím na psychiatriu. Keďže už jedno dieťa matke odobral Okresný súd v Prievidzi a matka nezmenila svoje agresívne správanie sa k deťom, čoho dôsledkom je, že deti od matky ušli a momentálne deti bývajú s otcom, otec žiada, aby súd vydal zákaz styku a približovania sa do rozhodnutia o zmene zverenia detí otcovi. Dňa 03.08.2024 sa otec s deťmi osobne stretol s matkou v G. J., kde došlo k udalostiam, ktoré ho nútia požiadať o vydanie predbežného opatrenia. Matka sa voči deťom správala agresívne, vyhrážala sa im a tým im spôsobila značné utrpenie. Matka sa deťom vyhrážala, že ich dá zavrieť na psychiatriu, čo spôsobilo, že deti ušli a prišli k otcovi so strachom a plačom. Táto situácia nie je ojedinelá, matka už v minulosti preukázala podobné správanie voči deťom a otcovi. Deti sú vystavené agresívnemu správaniu matky, ktorá im spôsobuje utrpenie a strach. Toto správanie matky je v priamom rozpore s najlepším záujmom detí, ako je uvedené v § 5 ods. 3 Zákona o rodine a rovnako tiež v čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, závažnosť situácie a potrebu ochrany detí otec žiada súd o urýchléné vydanie predbežného opatrenia, ktorým sa matke zakáže kontakt s maloletými deťmi a aj so samotným otcom až do rozhodnutia o zmene zverenia detí otcovi.

4. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava II, č.k. 28P/48/2020-154 zo dňa 10.11.2020 súd schválil rodičovskú dohodu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, v zmysle ktorej boli maloleté deti A. a Q. zverené do osobnej starostlivosti matky s tým, že zastupovať maloletých a spravovať ich majetok budú obaja rodičia. Otec sa zaviazal prispievať na výživu každého z detí sumou 120,- eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci, k rukám matky, počnúc mesiacom december 2020. Otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi nasledovne: každý kalendárny týždeň v pondelok od 17.00 hod. do 19.00 hod. a v stredu od 17.00 hod. do 19.00 hod. s výnimkou školských prázdnin, a každý párný týždeň od soboty od 09.00 hod. do nedele do 19.00 hod. s výnimkou školských prázdnin. Otec si prevezme a odovzdá maloleté deti v mieste ich bydliska. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 28.11.2020.

5. Súdny výkon tohto rozsudku je predmetom súdneho konania, vedeného na tunajšom súde pod sp. zn. 47Em/4/2022, ktoré iniciovala matka voči otcovi maloletých detí, pričom toto konanie nie je právoplatne skončené.

6. Od 20.07.2022 sa obe maloleté deti nachádzajú v osobnej starostlivosti otca a odmietajú sa vrátiť k matke.

7. Otec maloletých detí inicioval na tunajšom súde aj konanie vo veci samej o zmenu zverenia a s tým spojenú zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, ktoré je vedené pod sp. zn. 28P/128/2022, pričom nie je právoplatne skončené. Vo veci bolo nariadených viacerých termínov pojednávania, na ktorých sa rodičia dohodli na úprave styku, resp. zhodne sa vyjadrili k určitým termínom, tieto stretnutia však neprebehli uspokojivo a výsledok je ten, že deti matku odmietajú, pričom každý z rodičov uvádza iné dôvody odmietania. Matka viní otca z manipulácie, otec matku z nedostatočných rodičovských zručností.

8. Rozsudkom Mestského súdu Bratislava II, č.k. 28P/112/2023-37 zo dňa 28.11.2023 súd uložil maloletým deťom a oboj rodičom výchovné opatrenie - povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu v Centre pre deti a rodiny F., F. XX, K., za účelom zlepšenia komunikačných a výchovných zručností rodičov, zvládnutia svojej rodičovskej role, rešpektovania role druhého rodiča, ako aj za účelom odstránenia aktuálnych problémov - odmietanie matky deťmi. Rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 18.12.2023. Toto výchovné opatrenie stále prebieha.

9. Podľa § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Podľa § 324 ods. 1 Civilného sporového poriadku, pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

11. Podľa § 325 ods. 1 Civilného sporového poriadku, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery, alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

12. Podľa § 326 ods. 1 Civilného sporového poriadku, v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha.

13. Podľa § 329 ods. 1 veta prvá Civilného sporového poriadku, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez vylúču a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.

14. Podľa § 329 ods. 2 Civilného sporového poriadku, pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

15. Podľa § 360 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

16. Podľa článku 3 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

17. Neodkladné opatrenie je jedným zo zabezpečovacích inštitútov v civilnom mimosporovom procese a jeho zabezpečovacia funkcia sa prejavuje najmä v schopnosti zabrániť dočasnou a provizórnou úpravu nepriaznivým následkom, ktoré by mohli pred začatím konania alebo už v začatom konaní nastať. Pri nariadovaní neodkladného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení, a to z dôvodu, že nariadenie neodkladného opatrenia má dočasný (predbežný) charakter. V dôsledku toho sa nezisťujú všetky skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného rozhodnutia vo veci samej a skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nemusia byť preukázané dôkazmi. Zákon z toho dôvodu ani nepredpokladá, že by pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení mal súd vykonávať dokazovanie (§ 329 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Pre nariadenie neodkladného opatrenia je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie aspoň osvedčené. Preukázanie alebo osvedčenie skutočností odôvodňujúcich nariadenie neodkladného opatrenia sa posudzuje podľa obsahu návrhu a k nemu pripojených, prípadne dodatočne predložených listín. Takýto postup súdu predpokladá platná úprava (§ 326 ods. 1,2 CSP, § 329 ods. 1,2,3 CSP) sledujúca tým dosiahnutie účelu právneho inštitútu neodkladného opatrenia, ktorým je rýchle a pružné riešenie situácie vyžadujúcej okamžitý zásah súdu.

18. Účelom neodkladných opatrení vo veciach maloletých je poskytnutie preventívnej ochrany ich právam a záujmom ešte pred ich porušením či ohrozením. Všeobecné zásady charakterizujúce inštitút neodkladného opatrenia sa vzťahujú aj na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, v ktorom sú súdy povinné prioritne chrániť záujmy maloletých detí a prioritne poskytnúť zvýšenú ochranu ich právam. V konaní starostlivosti súdu o maloleté deti pri nariadení neodkladného opatrenia je súd v záujme maloletého dieťaťa povinný starostlivo uvážiť, či sú pre také opatrenie splnené všetky zákonné podmienky. Neodkladné opatrenie má mať len dočasnú povahu a v konaní vo veciach týkajúcich sa starostlivosti súdu o maloletých (§ 111 CMP) má byť prostriedkom ochrany zjavne ohrozených práv dieťaťa do doby, kým nebude o nich rozhodnuté podľa príslušných ustanovení Zákona o rodine. Základným predpokladom nariadenia neodkladného opatrenia je potreba bezodkladnosti súdnej úpravy pomerov účastníkov konania, v prípade konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, pomerov maloletého dieťaťa. Takýmto spôsobom sa zabezpečuje rýchla úprava pomerov, ktoré, ako vyplýva zo samotného pojmu, neznesú ďalší odklad. Musí ísť teda o taký stav, ktorý si vyžaduje okamžitý zásah zo strany súdu, bez ktorého by mohlo dôjsť k ťažko napravitelnému, resp. nezvratnému poškodeniu oprávnených záujmov maloletého dieťaťa. V konaní starostlivosti o maloleté dieťa pri nariadení neodkladného opatrenia je teda súd v záujme maloletého dieťaťa povinný starostlivo uvážiť, či sú pre také opatrenie splnené všetky zákonné podmienky. Neodkladné opatrenie súd preto vydá vtedy, ak má osvedčené, že riešenie situácie maloletého dieťaťa neznesie odklad, t. j. keď je priamo ohrozená jeho výživa alebo keď musí byť okamžite vyňaté z doterajšieho výchovného prostredia, prípadne, ak ide o iné dôležité záujmy. V záujme zamedzenia zneužitia tohto procesného inštitútu je možné uplatniť ho len výnimočne, a to iba v prípadoch riadneho osvedčenia stavu bezodkladnej potreby úpravy pomerov.

19. V zmysle ustanovenia § 26 Zákona o rodine i v spojení s ustanovením § 121 CMP, dohody i súdne rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností možno zmeniť, ak sa zmenia pomery, resp. ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre doterajšiu úpravu, pričom zmena rozsudku je prípustná od času, keď došlo k zmene pomerov. Hmotno-právnou podmienkou pre zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností je teda zmena pomerov, ktorá musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výkon rodičovských práv a povinností za podmienky, že sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne - okolnosťami na strane rodičov alebo na strane maloletého dieťaťa, alebo objektívne - vývojom objektívnych okolností. Ide teda o výnimku zo zásady nezmeniteľnosti súdnych rozhodnutí, teda možnosť prelomenia prekážky *res iudicata* v prípade splnenia podmienky zmeny pomerov účastníkov relevantnej intenzity a tomu zodpovedajúcu potrebu porovnania tvrdených a preukázaných nových pomerov s pôvodnými pomermi zistenými pri ostatnom rozhodnutí.

20. Z pozitívneho záväzku štátu na poli ústavnej garancie a ochrany rodičovstva a rodiny, resp. rodinného a súkromného života (čl. 32 Listiny základných práv a slobôd a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) vyplýva, že súdy sú povinné zverenými procesnými prostriedkami vytvárať predpoklady pre narovnanie narušených vzťahov medzi rodičmi a deťmi, vrátane prostriedkov donútenia, ak môže takéto opatrenie viesť k sledovanému cieľu a ak je primerané. Jediným kritériom pre vyslovenie zákazu styku rodiča s dieťaťom je aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a záujem dieťaťa, z ktorého táto nevyhnutnosť vyplýva. Zákaz styku je výnimočným riešením a závažným zásahom do výkonu rodičovských práv a povinností, ktorý môže byť odôvodnený len okolnosťami na strane dieťaťa, pričom tieto musia byť natoľko závažné, že ochrana záujmu dieťaťa vyvolá potrebu obmedziť výkon rodičovských práv. Vyslovenie zákazu styku rodiča s jeho maloletým dieťaťom je opatrenie krajného charakteru, ktoré závažným spôsobom zasahuje do rodičovských práv ako aj práv dieťaťa na pravidelný kontakt s rodičom, pričom k nariadeniu neodkladného opatrenia by mal súd pristúpiť iba v jednoznačne odôvodnených prípadoch. Vychádzajúc zo skutkových okolností v čase rozhodovania súdu o neodkladnom opatrení, nie je možné prijať záver, že je osvedčená potreba bezodkladnej úpravy pomerov k maloletým deťom v znení navrhnutom otcom v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia o zákazu styku matky s maloletými deťmi. Otec žiadnym spôsobom neosvedčil bezprostredné ohrozenie maloletých detí, ktoré by vyžadovalo okamžitý zásah súdu v podobe zákazu styku maloletých detí s matkou. Súd poukazuje na to, že otec dlhodobo nerešpektuje právoplatné súdne rozhodnutie, ktorým boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti matky, pričom sa odvoláva na vôľu detí. Na Mestskom súde Bratislava II sa vedie konanie o zmene zverenia maloletých detí. Z doposiaľ vykonaného dokazovania vznikajú dôvodné pochybnosti o snahe otca zabezpečiť styk matky s deťmi. Otec síce túto snahu na pojednávaniach aj v písomných podaniach deklaruje, v konečnom dôsledku však jeho údajná snaha neprispieva k upokojeniu situácie a neprináša žiadne výsledky. Je zarážajúce, že otec namiesto toho, aby ako aktuálne preferenčný rodič pôsobil na maloleté deti a zabezpečil plnohodnotné stretávanie matky s deťmi, chce riešiť situáciu zákazom styku matky s maloletými deťmi. Súd dospel k záveru, že aktuálne nie sú dané dôvody na okamžitý zásah súdu, ktorý by legitimizoval otca v jeho konaní a „odobril“ by tento nežiadúci stav, kedy deti bez vážneho dôvodu matku odmietajú a otec tento postoj detí, podľa jeho vyjadrení, nedokáže ovplyvniť. V závere považuje súd za dôležité zdôrazniť, že úloha oboch rodičov v živote maloletých detí je nezastupiteľná a záujem maloletých detí musí byť prvoradým hľadiskom pri hľadaní konkrétneho a najvhodnejšieho usporiadania vzťahov medzi rodičmi a maloletými deťmi a tento záujem v zásade vyžaduje, aby sa na ich výchove podieľali obaja rodičia. S ohľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, súd pre absentujúcu neodkladnú potrebu zásahu, návrh zamietol.

21. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia, na Mestskom súde Bratislava II, písomne, v troch vyhotoveniach.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 Civilného sporového poriadku odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 62 Civilného mimosporového poriadku odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.